

Etkinlik Adı	KİŞİSEL HAKLARIM VE SORUMLULUKLARIM
Etkinliğin Amaçları	<ul style="list-style-type: none"> Etkinlikte öğrencilerin kişisel hak tanıması ve bunların kendisine yüklediği sorumlulukları fark etmesi amaçlanmaktadır.
Etkinliğin Kazanımları	<p>Öğrenciler,</p> <ul style="list-style-type: none"> Kişisel haklarını bilir. Haklarının kendilerine yüklediği sorumlulukları fark eder.
Hedef Kitle	Okul Öncesi ve İlkokul
Kişi Sayısı	Sınıf mevcudu
Materyal	<p>Ek-1 Haklarım Görselleri Ek-2 Sorumluluklarım Görselleri Ek-3 Kişisel Hak ve Sorumluluklarım Açıklama Metni 2 adet renkli karton Bant</p>
Süre	1 Ders Saati
Yer	Sınıf
Etkinlik Akış Süreci	<ul style="list-style-type: none"> Öğretmen derse gelmeden önce renkli kartonların birini çatı için birini de duvar için kullanıp okul görseli oluşturarak sınıf tahtasının ortasına bantla yapıştırır. Ayrıca yine derse gelmeden önce Ek-1’de yer alan “Kişisel Haklarım” görsellerini keserek okulun görselinin sol tarafında boş kalan tahta kısmına, Ek-2’deki “Sorumluluklarım” görsellerini keserek okul görselinin sağ tarafında boş kalan tahta kısmına bantla yapıştırmış olmalıdır. Öğretmen sınıfa girerek öğrencileri selamlar ve “<i>Merhaba çocuklar, bugün Kişisel Haklarım ve Sorumluluklarım isimli bir etkinlik yapacağız.</i>” diyerek etkinliğe başlar. Ardından tahtayı işaret ederek “<i>Evet çocuklar tahtada kartondan yapılmış bir bina ve etrafında da bazı görseller görüyorsunuz. Sizce tüm bu görseller ne anlatıyor olabilir?</i>” diye sorarak gönüllülerden gelen cevapları alır. Ardından “<i>Ortada gördüğünüz binayı okulumuz olarak düşünebilirsiniz. Sol taraftaki görseller Kişisel Haklarımızı, sağ taraftaki görseller ise Sorumluluklarımızı anlatıyor. Bu gün sizlerle birlikte hak ve sorumluluklarımızı okulumuzun içine alacağız ve okulumuzda onlarla birlikte yaşayacağız. Hak ne demek? aranızda daha önce bu kelimeyi duyan var mı? der.</i> Cevaplar alındıktan sonra öğretmen “<i>Hak, insanın sahip olduğu ve kimse tarafından elinden alınamayacak ayrıcalıktır.</i>” der. Öğretmen sol tarafta bulunan kişisel haklarla ilgili görselleri tek tek göstererek ne anlama geldiğini sorar ve cevap veren öğrencilerden birinin ya da hepsinin gelerek iş birliği içinde ilgili görseli okul içine yapıştırmasını ister. Bu sırada görselde yer alan hak ile ilgili kendisi de açıklama yapar. Haklarla ilgili görseller bittikten sonra “<i>Peki sorumluluk ne demek?</i>” diye sorar. Cevapları aldıktan sonra “<i>Sorumluluk, başkalarının haklarına saygı göstermesi, kişinin kendisine ve başkalarına karşı yerine getirmeleri gereken görevlerin farkına varmasıdır.</i>” der. Öğretmen sağ tarafta bulunan sorumluluklar ile ilgili görselleri tek tek göstererek ne anlama geldiğini sorar ve cevap veren öğrencilerden birinin ya da hepsinin gelerek iş birliği içinde ilgili görseli okul çatı kısmına yapıştırmasını ister ve bu sırada görselde yer alan hak ile ilgili kendisi de açıklama yapar.

	<ul style="list-style-type: none">• “Evet çocuklar bugün kişisel haklarımızın ve sorumluluklarımızın neler olduğunu öğrendik. Haklarımız ve sorumluluklarımız bir araya geldiğinde yaşam alanlarımızı bizler için güvenli hale getirirler. Bizler de kişisel haklarımıza ve sorumluluklarımıza uygun davrandığımızda okul hayatımız bizler için daha keyifli bir hale gelecektir. Çünkü nasıl ki okulumuzun çatısı olmadığında okulumuz su alırsa sorumluluklarımızı yerine getirmediğimizde haklarımız da zarar görür. Örneğin “Biz başkasının eşyasını izinsiz aldığımızda ya da zarar verdiğimizde, kendi eşyamızı koruma hakkımız da tehlikeye girebilir. Bu nedenle haklarımızın ve sorumluluklarımızın birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğunu unutmadan hareket etmeliyiz.” der.• Yapılan çalışma sınıf panosuna asılır.
	Öğrencilere etkinlik sırasında gösterdikleri katılım ile ilgili olumlu geri bildirimler verilir. Teşekkür edilerek etkinlik sonlandırılır.
İlave Bilgi ve Uyarılar	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmen, sınıfa girmeden önce etkinliği okumalı ve gerekli hazırlıkları yapmalıdır.• Öğretmen, kişisel haklar ve sorumluluklar ile ilgili açıklamalar için Ek-3’ten faydalanabilir.

Ek-1 KİŞİSEL HAKLARIM

Kişisel eşyalarımı koruma hakkım var.

Saygılı ve kibar davranılma hakkım var.

Bedenimi koruma hakkım var.

Duygu, düşünce ve isteklerimi ifade etme hakkım var.

Hayır deme ve suçluluk hissetmeme hakkım var.

Yardım isteme hakkım var.

Hata yapma hakkım var.

Eğitim gorme hakkım var.

Ek-2: SORUMLULUKLARIM

Başkasının eşyalarını izinsiz almama ve başkalarının eşyalarına zarar vermeme sorumluluğum var.

Başkasına saygılı ve kibar davranma sorumluluğum var.

Başkasının bedenine zarar vermeme sorumluluğum var.

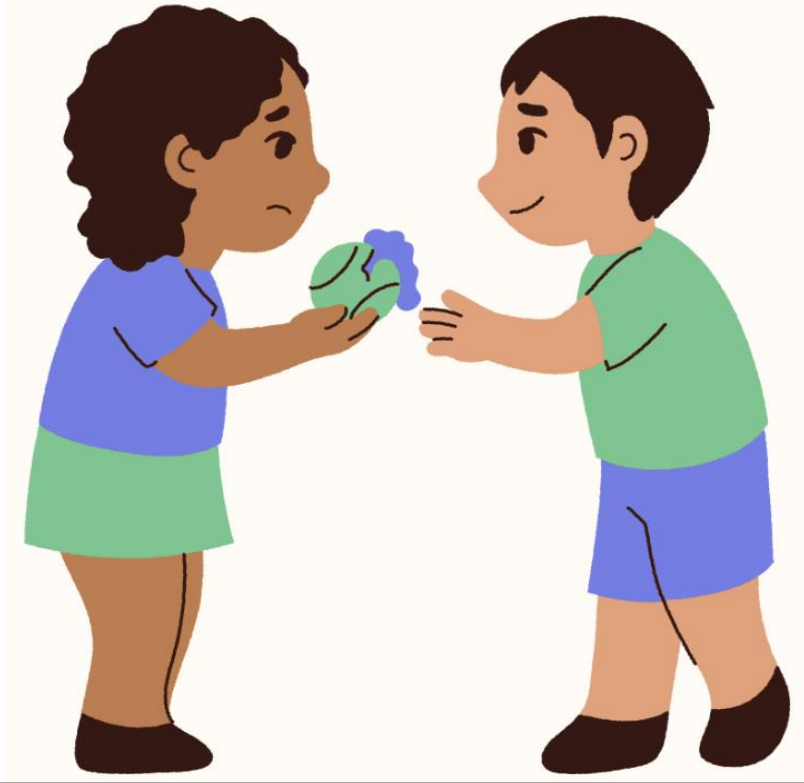
Başkasının düşünce ve duygusunu ifade etmesine izin verme sorumluluğum var.

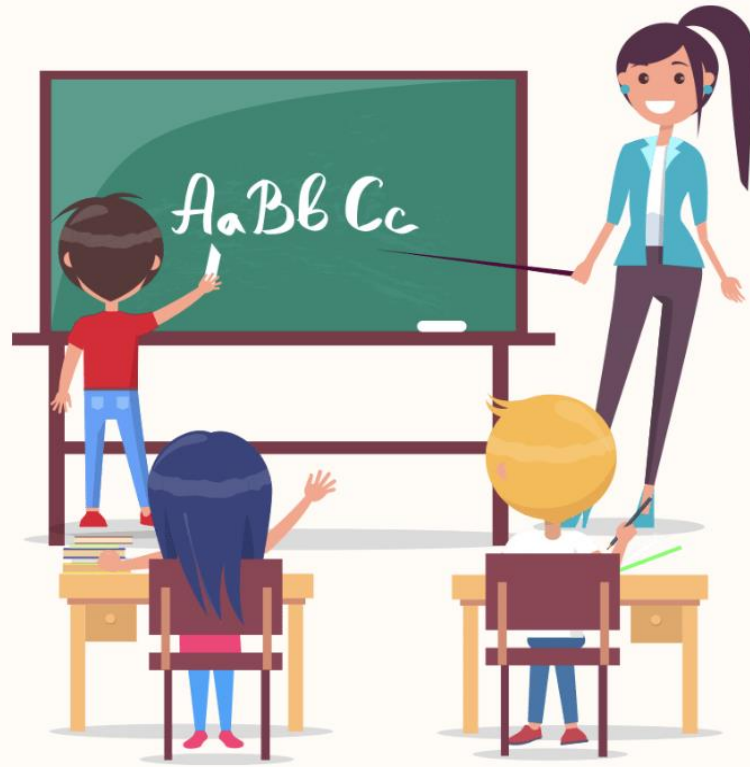
Başkasının hayır deme hakkına saygı duyma sorumluluğum var.

Başkasının yardım isteme hakkına saygı duyma sorumluluğum var.

Başkasının hata yapma hakkına saygı duyma sorumluluğum var.

Başkasının eğitim görme hakkına saygı duyma sorumluluğum var.

Ek-3: HAKLARIM VE SORUMLULUKLARIM AÇIKLAMA METNİ

KİŞİSEL HAKLARIM

- **Kişisel eşyalarımı koruma hakkım var.**

Kalem kutumuz, defterimiz, suluğumuz vb. bunlar bize ait eşyalardır. Bizler bu eşyalarımızı istediğimiz zamanlarda arkadaşlarımızla paylaşabiliriz. Bazen ise eşyalarımızı paylaşmak istemediğimiz durumlar olabilir. Bu da normaldir. Ancak hiçbir koşulda eşyalarımız bizden izinsiz alınmamalıdır. Bizden izin istenmemesi durumunda eşyalarımızı paylaşmama hakkımız vardır.

- **Saygılı ve kibar davranılma hakkım var.**

Saygılı ve kibar davranılmak bizlerin en doğal hakkıdır. İnsanların bize karşı kibar olmalarını bekleriz. Örneğin; yanımda oturan bir sıra arkadaşımın yerine geçmesi için benim kalkmam gerekiyorsa sıraya geldiğinde benim ayağa kalkmam gerektiği gibi onun da “Geçebilir miyim?” diyerek kibarca rica etmesi uygun olur. Birbirimizi “Hoş geldin.” diyerek karşılamak ya da “Hoşça kal.” diyerek uğurlamak da kibar davranışlar arasındadır.

- **Bedenimi koruma hakkım var.**

Bedenimiz bize aittir ve bedenimizi korumak da bizim görevimizdir. Hiç kimsenin bizim bedenimize zarar verme hakkı yoktur. Bedenimize zarar verilmeye çalışıldığı durumlarda kendimizi korumak ve karşımızdakini durdurmaya çalışmak hakkımızdır. Zarar vermeye çalışına “Hayır.” demek ve güvenilir bir yetiştikten yardım istemek bedenimizi korumanın yollarındandır. Bununla birlikte bedenimiz korumak demek sadece birinin zarar vermesinden korumak demek değildir. Ona iyi bakmak da bedenimizi korumanın yollarındandır. Dişlerimizi fırçalamak, sağlıklı beslenmek de bedenimizi korumanın diğer yolları arasındadır.

- **Duygu, düşünce ve isteklerimi ifade etme hakkım var.**

Her birimizin duygu düşünce ve istekleri oldukça önemlidir. Bu nedenle bunları ifade etmek de hakkımızdır. Örneğin; öğretmeniniz sınıfça yaptığınız bir etkinliği nereye asacağı hakkında sizlere fikir sorduğunda düşüncenizi belirtmeniz en doğal hakkınızdır. Bunun dışında sınıfınızda sizi üzen bir durum olduğunda bunu arkadaşınızla, ailenizle ya da öğretmeninizle paylaşabilirsiniz.

- **Hayır deme ve suçluluk hissetmeme hakkım var.**

İstemediğimiz şeyler söz konusu olduğunda “Hayır.” deme hakkına sahibiz. Bir oyunu oynamak istemediğimizde arkadaşımıza “Hayır.” diyebiliriz. Birisi bize sarılmak istediğinde de “Hayır.” deme hakkımız vardır. “Hayır.” demek hakkımız olduğundan bunu dediğimiz bazı zamanlarda üzülsek de suçlu hissetmemeliyiz.

- **Yardım isteme hakkım var.**

Zaman zaman bizi zorlayan şeyler olabilir. Böyle durumda yardım istemek önemlidir ve bizim hakkımızdır. Örneğin, yürümekte zorluk yaşadığımızda bir arkadaşımızdan yardım isteyebiliriz. Sınıfta çözmekte zorlandığımız bir durum olduğunda da öğretmenimizden yardım isteyebiliriz. Ailemiz de yardım isteyebileceğimiz kişilerdendir.

- **Hata yapma hakkım var.**

Genelde doğru davranışlar göstermeye çalışsak da hepimizin hata yaptığı zamanlar olabilir. Böyle zamanlarda hata yapmamın normal olduğunu bilmek ve kendimize hata yaptığımız için kızmamak, ancak hatamızı telafi etme imkanımız varsa bunun için çabalamak önemlidir. Örneğin, yanlışlıkla arkadaşımıza çarpıp düşürdüysek özür dileyerek kalkmasına yardımcı olabiliriz. Evde bir eşyayı kırdığımızda da yine özür dileyip toplanması için annemize yardımcı olabiliriz.

- **Eğitim görme hakkım var.**

Her çocuğun eğitim görme hakkı vardır. Hepiniz de bu hakkınız olması sebebiyle bu sınıftasınız ve burada birlikte eğitim görüyorsunuz. Aileniz de sizlerin bu hakkınız olduğunu bilerek ve hakkınıza saygı duyarak sizlerin okullarınıza devam etmenizi sağlıyorlar.

SORUMLULUKLARIM

- **Başkalarının eşyalarını izinsiz almama ve başkalarının eşyalarına zarar vermeme sorumluluğum var.**

Nasıl ki kendi eşyalarımızı koruma hakkımız var ise başkalarının eşyalarını da koruma ve onların eşyalarına zarar vermeme sorumluluğumuz vardır. Arkadaşlarımızın eşyalarına karşı a özenli davranmalı ve zarar vermemeliyiz. Yani bizim eşyalarımıza nasıl davranmasını istiyorsak başkasının eşyasına da o şekilde davranmalıyız.

- **Başkalarına saygılı ve kibar davranma sorumluluğum var.**

Saygılı ve kibar davranılma hakkına sahip olduğumuz gibi, başkalarına saygılı ve kibar davranma sorumluluğuna da sahibiz. Örneğin, bize “Günaydın” diyerek selam veren arkadaşımıza, “Günaydın, nasılsın?” şeklinde kibarca ve saygılı bir şekilde cevap verebiliriz. Teşekkür etmek, rica etmek de saygılı ve kibar davranışlar arasındadır.

- **Başkalarının bedenine zarar vermeme sorumluluğum var.**

Herkesin bedeni kendisine aittir. Kendi bedenimizi koruma hakkımız olduğu gibi başkalarının bedenine de zarar vermeme sorumluluğuna sahibiz. Arkadaşlarımız istemediği takdirde onların bedenlerine dokunmamalı, canlarını acıtacak şekilde fiziksel temasta bulunmamalıyız.

- **Başkalarının düşünce ve duygusunu ifade etmesine izin verme sorumluluğum var.**

Kendi duygu, düşünce ve isteklerimizi ifade etme hakkımız olduğu gibi duygu, düşünce ve isteklerini dile getiren arkadaşlarımızı da dinleme sorumluluğumuz vardır. Örneğin sınıfın içerisinde bir konu ile ilgili örnek veren bir arkadaşımızın sözünü kesmemeli, dinlemeli ve onunla dalga geçmemeliyiz. Sırayla konuşmalı, herkesin duygu ve düşüncelerini ifade edebilmesine fırsat vermeliyiz. Ders içinde bunu yapabilmek için parmak kaldırarak konuşmak, biri konuşurken araya girmek, konuşan kişinin dikkati dağıtacak hareketlerde bulunmamak, konuşan kişiyi sessizce dinlemek sorumluluğumuzu yerine getirdiğimizi gösterir.

- **Başkalarının hayır deme hakkına saygı duyma sorumluluğum var.**
Nasıl ki bizim hayır deme hakkımız var ise; arkadaşlarımızın da hayır deme hakkı vardır ve bu duruma saygı duymamız gerekir. Örneğin bir arkadaşımızın oyuncağını çok beğenmiş ve onunla oynamak için izin istemiş olabiliriz. Bu durumda arkadaşımız bize oyuncağı ile oynamamıza izin vermeyerek “Hayır.” dediyse onun bu kararına saygı duymalıyız.
- **Başkalarının yardım isteme hakkına saygı duyma sorumluluğum var.** Bizler zorlandığımız durumlarda yardım isteme hakkına sahibiz. Başkaları da zorlandığı durumlarda bizden yardım isteyebilir ve bu durumda bizde onlara saygı duyma sorumluluğumuzu yerine getiririz. Örneğin sınıfça boyama yaptığımız bir esnada sıra arkadaşımızın kalemi düşerek sizin ayağınızın yanına düştüğünde sizden yardım isterse ona saygı duyarak, kalemini alabilir ve ona verebilirsiniz.
- **Başkalarının hata yapma hakkına saygı duyma sorumluluğum var.** Hepimiz doğruyu yapmak için çaba sarf etsek de bazen hata yapabiliriz. Bizim gibi arkadaşlarımız da hata yapabilir. Böyle anlarda onların hata yapma hakkına saygı duymalıyız. Örneğin yanlışlıkla bir arkadaşın koşarken sana çarpabilir hatta bu durumda canın da yanabilir. Arkadaşın senden bu durum için özür dileğinde onun özrünü kabul edip daha dikkatli olması için uyarabilirsin.
- **Başkalarının eğitim görme hakkına saygı duyma sorumluluğum var.**
Her çocuğun eğitim görme hakkı vardır ve hepimizin de başkasının eğitim görme hakkına saygı duyma sorumluluğumuz vardır. Örneğin; öğretmenin ders anlatırken onu sessizce dinlemeli arkadaşlarımızın dikkatini dağıtacak hareketlerden uzak durmalısınız. Böylece arkadaşlarımızın eğitim görme hakkına saygı duyma sorumluluğunuzu yerine getirmiş olursunuz.